Människan och platserna

GEOGRAFI

PETER GRÖNDAL

Innehållsförteckning

KARTAN, JORDGLOBEN OCH VÄRLDEN 6
Olika sorters kartor 8
Vad kan man se på en karta? 10
Jordgloben 14
Världsdelar och världshav 16
Några ord som är bra att kunna 24

EUROPA 26
Klimat 27
Naturresurser 28
Befolkning 29
Högst, längst och störst 30

AFRIKA 32
Klimat 33
Naturresurser 34
Befolkning 35
Högst, längst och störst 36

ASIEN 38
Klimat 39
Naturresurser 40
Befolkning 41
Högst, längst och störst 42

OCEANIEN 44
Klimat 45
Naturresurser 46
Befolkning 47
Högst, längst och störst 48

SYDAMERIKA 50
Klimat 51
Naturresurser 52
Befolkning 53
Högst, längst och störst 54

NORDAMERIKA 56
Klimat 57
Naturresurser 58
Befolkning 59
Högst, längst och störst 60

SVERIGE 62
Människor i Sverige 63
Sveriges klimat 64
Sveriges natur 66
Sveriges naturresurser 74

MÄNNISKOR FLYTTAR 78
Människor flyttar till andra länder 79
Människor flyttar till städer 80
Olika platser att bo 81

Bildförteckning 86

Kartan, jordgloben och världen

Karta över Europa. Prickarna visar var huvudstäderna ligger.

Världen är stor.
För att lättare förstå hur den ser ut
behöver vi något litet
som visar hur världen ser ut.
Därför finns kartor och jordglober.

En karta är en förenklad bild
av hur jorden ser ut uppifrån.
En karta kan visa hela världen
eller bara en liten del.
Kartan är alltid mindre än verkligheten.

En jordglob är rund, precis som jorden.

En jordglob visar alltid
en mer exakt bild av jorden
än en karta.
Det beror på att jorden är rund
men en karta är platt.
Det går inte att platta ut
något som är runt
utan att tänja på det.
Prova själv med ett apelsinskal!

På en karta ser det ut som att det
som ligger högt upp
eller långt ner på jordklotet
är större än det egentligen är.

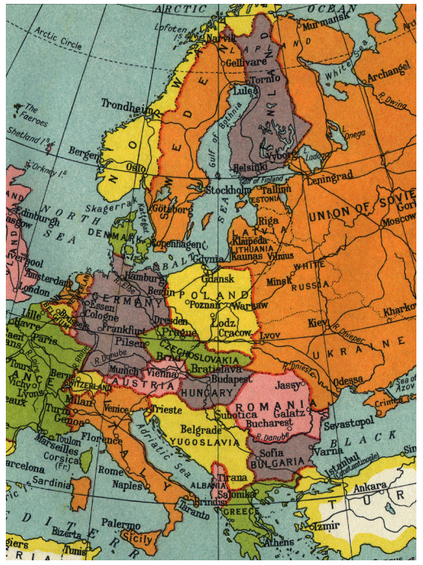

På en karta kan Sverige se större ut än det är, jämfört med andra länder.

En jordglob ger en bättre bild av hur stort Sverige är jämfört med andra länder.

Några ord som är bra att kunna

Kinesiska muren i Kina. Den ligger i den största världsdelen, Asien.

På de kommande sidorna
kommer vi att gå igenom
jordens världsdelar.
Men bara de världsdelar
där det bor människor,
så vi tar inte upp Antarktis.

Du får bland annat läsa
om världsdelarnas
• klimat
• naturresurser
• befolkning.
Först är det bra att veta
vad de orden betyder.

En gruva i Australien i den minsta världsdelen, Oceanien.

Bra ord att känna till

På Nordpolen är klimatet kallt.

Klimat

Klimat är vädret på en plats
under lång tid.
Vid ekvatorn är klimatet varmt.
På Nordpolen är klimatet kallt.
I en öken är klimatet torrt.
I en regnskog är klimatet fuktigt.

Trä är en naturresurs.

Naturresurser

Naturresurser är sådant
som finns i naturen
som vi människor använder oss av.
Det kan till exempel vara skog
som ger oss trä
som vi använder för att bygga hus.
Eller olja, som vi gör bensin av.

Befolkning är människor.

Befolkning

Befolkning är de människor
som bor på ett visst ställe.
Sveriges befolkning
består av alla människor
som bor i Sverige.

Afrika: **Naturresurser**

En guldgruva i Sydafrika.

Afrika har flera naturresurser.
Det finns bland annat:
- metaller
- diamanter
- jord att odla på
- skog.

Odlingsmark på en bergssluttning i Rwanda.

Afrika: **Befolkning**

I staden Lagos i Nigeria bor 15 miljoner människor.

Det bor nästan en och en halv
miljard människor i Afrika.
Afrika är den världsdel
där det bor näst flest människor.
Bara Asien har fler invånare.

Det land i Afrika
där det bor flest människor
är Nigeria.

Afrika är den världsdel
där minst del av människorna
bor i städer.
Mindre än hälften bor i städer.
Men i vissa delar av Afrika
bor väldigt många människor
på liten yta.

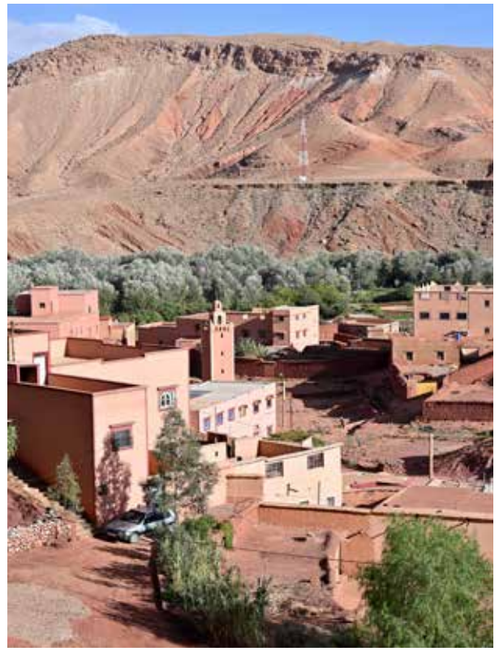

En by i Marocko i norra Afrika.